

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 1.6.2022

K 7/2022 vp Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2022

Akava ry lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Lausunnon pääkohdat

- Akava pitää yhdenvertaisuusvaltuutetun esittämiä toimenpidesuosituksia eduskunnalle perusteltuina.
- Työelämän syrjintään on puututtava nykyistä kunnianhimoisemmin yhdenvertaisuuslain uudistamisen yhteydessä laajentamalla valtuutetun ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltaa työelämäkysymyksiin.
- Yhdenvertaisuuden vahvistamisen tulee olla jatkuvaa toimintaa, jossa valtuutetun tuottamalla tietopohjalla ja asiantuntemukseen perustuvilla toimenpidesuosituksilla on keskeinen rooli.

Akava pitää yhdenvertaisuusvaltuutetun toimenpidesuosituksia eduskunnalle perusteltuina. Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys ovat ihmisoikeuksia. Suomella on EU:n syrjinnän vastaisten direktiivien perusteella velvoite edistää yhdenvertaisuutta ja puuttua syrjintään tehokkaasti. Vakavimmillaan syrjintä on rangaistava teko.

Tutkimusten mukaan eri vähemmistöryhmiin (esim. etniset vähemmistöt, ikääntyneet, vammaiset, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt) kuuluvat kokevat työelämässä ja työelämään pääsyssä paljon yhdenvertaisuuslain kieltämää syrjintää.

Vain vähän syrjinnästä tulee asiasta vastaavan viranomaisen eli aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueiden tutkittavaksi. Syrjintäasioissa työsuojeluviranomaisten arvioivat v.2020 eniten terveydentilaan (46 % tarkastuksista) tai muuhun henkilöön liittyvään syyhyn (29 % tarkastuksista) perustuvaa syrjintää. Esimerkiksi vammaisuuteen tai alkuperään liittyviä syrjintätapauksia tulee tarkastuksissa arvioitavaksi vuosittain vain alle 10 tapausta kumpaakin.

Marinin hallitus on sitoutunut tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja ihmisoikeuksien vahvistamiseen. Hallitusohjelman tavoitteena on

oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi. Hallitusohjelmaan on edellä mainittujen syiden vuoksi kirjattu mm. yhdenvertaisuuslain osittaisuudistuksen toteuttaminen. Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksen suositukset eduskunnalle toimivat hyvänä tietopohjana uudistukselle.

On välttämätöntä, että yhdenvertaisuusvaltuutetun toimivaltaa laajennetaan yksittäisiin työelämäkysymyksiin ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltaa työelämän yhdenvertaisuusasioihin. Tätä edellyttävät myös Euroopan neuvoston rasismin vastainen toimikunnan (ECRI) Suomea koskevat suositukset. Niissä ECRI on nostanut esiin yhdenvertaisuudesta vastaavan viranomaisen puutteellisen toimivallan työelämän syrjintäasioissa.

Työ- ja opiskeluperusteisen maahanmuuton lisääntyminen ja kaikkien vähemmistöjen osallisuuden parantaminen tarkoittavat, että yhdenvertaisuuden vahvistamisen tulee olla jatkuva prosessi suomalaisessa yhteiskunnassa. Tässä valtuutetun vähemmistöjä koskevan asiantuntijatiedon ja politiikkasuositusten tulee toimia keskeisenä ohjenuorana yli hallituskausien.

Akava ry:n puolesta

Miika Sahamies
johtava asiantuntija